

Evaluering av nasjonal- og flerregional behandlingstjenester 2015

Kriterier i denne evalueringen bygger på regelverk fastsatt i forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten av 17. desember 2010, kapittel 4, og tilhørende veileder om Godkjenning av nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten, sist revidert 1.mai 2014.

Navn på tjenesten:	Nasjonal behandlingstjeneste for CBRNe-medisin						
Lokalisering:	Oslo universitetssykehus HF						
Tjenestens innhold: Det skal utarbeides en kort beskrivelse (inntil 100 ord) av tjenestens innhold, formål og avgrensning. Bare de helseforetak som er tillagt ansvar for en nasjonal eller flerregional behandlingstjeneste skal drive høyspesialisert pasientbehandling innenfor tjenestens ansvarsområde. Beskrivelsen av tjenestens innhold må være tydelig på hvilket behandlingstilbud tjenesten skal ivareta. Beskrivelsen skal være forståelig for brukere og publikum generelt.							
Ja Nei Ikke oppgitt <table border="1"> <tr> <td>Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?</td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>				Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X		
Er tjenestens innhold, formål og avgrensning tilstrekkelig beskrevet?	X						
Kommentar: Det er forutsatt at alle godkjente nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten er kjent og likeverdig tilgjengelig for alle potensielle brukere. Dette omfatter både pasienter, pårørende helsepersonell og publikum for øvrig. Som ledd i dette er det utarbeidet en beskrivelse av den enkelte godkjente nasjonale tjeneste. Tjenestens beskrivelse er revidert i 2015.							
Tilgjengelighet: Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester tillagt ansvaret for å ivareta all utredning og behandling nasjonalt innenfor tjenestens ansvarsområde. Tjenesten skal sørge for at tilbud om utredning og behandling er likeverdig tilgjengelig. Tjenesten skal etablere egne systemer for å kunne dokumentere den nasjonale tjenestens virksomhet og for å kunne avdekke eventuelle forskjeller i tilgjengelighet.							
Ja Nei Ikke oppgitt <table border="1"> <tr> <td>Er tjenesten likeverdig tilgjengelig ut fra antall nyhenvisninger fordelt pr region?</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> </table>				Er tjenesten likeverdig tilgjengelig ut fra antall nyhenvisninger fordelt pr region?			X
Er tjenesten likeverdig tilgjengelig ut fra antall nyhenvisninger fordelt pr region?			X				
Kommentar: Tjenesten har behandlet 172 nyhenviste pasienter i 2015. 161 pasienter kom fra egen helseregion. Tilsvarende totalt nyhenviste pasienter i 2014 var 49. Det er en betydelig økning i							

antall nyhenviste pasienter. Denne økningen er ikke forklart.

Denne nasjonale behandlingstjenesten er tillagt akuttberedskap og har tilbud om akuttbehandling av pasienter som har vært utsatt for særlig farlige kjemiske stoffer, giftig røyk, radioaktiv stråling og biologiske smittestoffer som kan gi opphav til høyrisikosmittesykdom. Det fremgår ikke om alle nyhenviste pasienter er vurdert ift samme henvisningskriterier eller om pasientantallet referer til både nasjonale og regionale pasienter. Dette må avklares.

Det kan være ulike grunner til at det ut i fra antall nyhenviste pasienter er vanskelig å anslå om tjenesten er likeverdig tilgjengelig. Tjenesten forklarer skjevfordelingen med at det pga ulike risikoparametere (storby/distrikt) er antall innleggelser betydelig større i Helse Sør-Øst. Dette er ikke nærmere kommentert eller dokumentert.

Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester skal på vegne av de fire helseregionene ivareta «sørge for ansvaret» for alle pasienter innenfor sitt definerte ansvarsområde. Det må forutsettes at alle pasienter blir vurdert etter samme inklusjons- og henvisningskriterier, og at tjenesten er helt tydelig på hvilke pasienter som omfattes av den nasjonale behandlingstjenestens ansvar. Det er tjenestens ansvar å sikre at behandlingstilbudet og henvisningskriteriene er kjent for alle aktuelle henvisere til tjenesten. Dette er en av hovedbegrunnelsene for at behandlingstjenesten skal utarbeide en egen plan for kompetansespredning.

Ved fjorårets evaluering ble det bedt om at tjenesten ved senere årsrapporter bekrefter om tjenesten har utarbeidet egne henvisningskriterier. Årsrapporten inneholder ikke opplysninger om dette og direktoratet legger til grunn at det ikke er utarbeidet henvisningskriterier.

Kompetansespredning, veiledning og rådgivning:

Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester skal sørge for veiledning, kunnskaps og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere, og bidra i relevant undervisning. Ikke minst vil dette dreie seg om å spre kunnskap om diagnostikk, behandling og oppfølging av pasienter innenfor tjenestens ansvarsområde og om hvordan helsetjenesten i alle helseregioner kan underbygge og dra nytte av den nasjonale behandlingstjenesten. Dette er et systematisk arbeid som krever at det utarbeides en plan for kompetansespredning.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Driver tjenesten kompetansespredning, rådgivning og veiledning?	X		

Kommentar:

Tjenesten deltar i grunn-, etter- og videreutdanning av helsepersonell og rapporterer om betydelig aktivitet knyttet til kompetansespredning til helsetjenesten, helsepersonell, andre faggrupper og allmennheten. Tjenesten har egen nettside som er lett søkbar og inneholder kontaktopplysninger.

Det refereres til «Nasjonal utdanningsplan CBRNE, 2015, Kompetansespredningsplan». Direktoratet oppfatter at tjenesten dermed rapporterer at de har utarbeidet et plan for kompetansespredning.

Direktoratet minner om at nasjonale behandlingstjenester skal drive kompetansespredning om

tjenestens eksistens, innhold og henvisningskriterier. Nasjonale behandlingstjenester skal bidra til etablering og oppfølging av helhetlige pasientforløp og skal drive veiledning og kompetansespredning når det gjelder oppfølging av pasienter innenfor tjenestens ansvarsområde.

Det forutsettes at tjenesten ved hver årsrapport kvitterer ut om tjenesten har utarbeidet en plan for kompetansespredning.

Kvalitetssystem:

Formålet med å etablere en nasjonal tjeneste, er å heve kvaliteten på helsetjenesten. Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester skal etablere system for å overvåke og følge opp egne behandlingsresultater eksempelvis gjennom bruk av dokumentasjonssystemer, herunder kvalitetsregistre, biobanker mv.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det etablert et system for å overvåke egne behandlingsresultater?			X
Er det knyttet kvalitetsregister eller biobank til tjenesten?	X		

Kommentar:

Det fremgår at tjenesten har et kvalitetsregister med nasjonal dekning. Det vises også til en biobank opprettet ifm en forskningsstudie. Det er ikke beskrevet om dette er egnet til å overvåke og følge opp egne behandlingsresultater.

Under punktet «Kvalitetsverktøy» rapporterer tjenesten om bruk av en nasjonal retningslinje og et nasjonalt medisinsk kvalitetsregister. Det bes om at tjenesten kvalitetssikrer navn og status. Det er kun retningslinjer utgitt av Helsedirektoratet og kvalitetsregistre godkjent av Helsedirektoratet som kan bruke betegnelsen «nasjonale».

Alle nasjonale behandlingstjenester skal etablere systemer for å følge opp egne behandlingsresultater. Etablering av en nasjonal eller flerregional behandlingstjeneste betyr at all behandling blir sentralisert til ett eller to helseforetak og at behandlingstjenesten ivaretar «sørge for ansvaret» på vegne av alle helseregioner innenfor sitt definerte ansvarsområde. Det er derfor viktig at behandlingsresultater gjøres løpende tilgjengelig for landets helseregioner og helseforetak.

Det forutsettes at tjenesten bekrefter ved årsrapportering om tjenesten har etablert et system for å overvåke og følge opp egne behandlingsresultater.

Forskningsaktivitet:

En sentralisering av behandlingen til ett eller to steder i landet skal bidra til økt kvalitet gjennom oppbygging av faglig spisskompetanse. Kompetansen skal bygge på kunnskap som er vitenskapelig dokumentert og som fremkommer gjennom forskning, kunnskapsoppsummeringer, medisinsk metodevurdering m.m. Det forventes derfor at Nasjonale behandlingstjenester deltar i forskning og bidrar til etablering/oppbygging av nasjonale og internasjonale forskningsnettverk.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Drives det forskning ved tjenesten?	X		
Deltar tjenesten i nasjonale eller internasjonale forskningsnettverk?	x		

Kommentar:

Det rapporteres om stor forskningsproduksjon. Det vises til en rekke publiserte vitenskapelige artikler og forskningsprosjekter som pågår.

Tjenesten deltar i internasjonale forskernettverk.

Det synes uklart om alle artikler og forskningsprosjekter inngår i tjenestens nasjonale virksomhet. Dette bør kvalitetssikres.

Resultatmål:

Nasjonale og flerregionale behandlingstjenester skal utarbeide resultatmål for de oppgaver som er tillagt tjenesten, og etablere et system for å dokumentere oppnådd resultat. Resultatmål for behandlingstjenester bygger på begrunnelsen for etablering. De skal være operasjonaliserbare og skal kunne måles.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det utarbeidet resultatmål for tjenesten?	X		

Kommentar:

Det fremgår at det er utarbeidet resultatmål for tjenesten.

Referansegruppe:

Det skal oppnevnes en faglige referansegrupper for alle nasjonale tjenester. Gruppenes fremste oppgaver er å bidra til at de nasjonale tjenestene blir drevet i tråd med intensjonen og at de avgir årlig rapportering fra sitt arbeid. Oppgaver, sammensetning og funksjon fremgår av referansegruppens mandat og regelverk for ordningen.

	Ja	Nei	Ikke oppgitt
Er det oppnevnt referansegruppe til tjenesten?	X		
Har referansegruppen godkjent tjenestens årsrapport?	X		
Representerer leder av referansegruppen en annen helseregion enn den region hvor tjenesten er lokalisert?	X		
Er alle helseregioner representert i referansegruppen?	X		
Har referansegruppen brukerrepresentasjon?	X		

Er det vurdert deltagelse fra andre aktører i referansegruppen?	X		
---	---	--	--

Kommentar:

Tjenestens faglige referansegruppe har godkjent årsrapporten. Referansegruppens rapport gir nyttige tilbakemeldinger om hvordan den nasjonale behandlingstjenesten ivaretar sitt nasjonale ansvar.

Både referansegruppen og direktoratet stiller spørsmål ved antall henviste pasienter.

Det vises til referansegruppens behov for å møte tjenesten. Direktoratet minner om at det er utarbeidet et eget mandat for faglig referansegrupper. Mandatet beskriver intensjon og oppgaver for de faglige referansegruppene.

Det kan være nyttig om mandatet er tema på første møte. Det vil kunne gi tjenesten en oversikt over hvilke ressurser som ligger i en faglig referansegruppe og legge grunnlag for et bedre samarbeid.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling:

Helsedirektoratets vurdering er basert på opplysninger gitt i årsrapport fra tjenesten og kommentarer gitt av den faglige referansegruppen. Vurderingstema bygger på regelverk for ordningen.

Denne nasjonale tjenesten har i tillegg til å være en nasjonal behandlingstjeneste også en rolle som rådgiver for helsetjenesten og sentrale myndigheter i beredskapsspørsmål og ved større hendelser. Denne evalueringen er en systemevaluering som i første rekke vurderer om denne tjenesten har etablert funksjoner for å ivareta sitt nasjonale ansvar som behandlingstjeneste. En minner i den anledning om at regelverket for nasjonale tjenester ikke åpner for at en tjeneste både er en nasjonal kompetansetjeneste og en nasjonal behandlingstjeneste. Denne tjenesten er godkjent som nasjonal behandlingstjeneste.

Det vises til kommentarer gitt for det enkelte punkt i denne evalueringen. Ved gjennomgang av årsrapport for 2015 har direktoratet følgende kommentar:

- Det mangler informasjon om antallet nyhenviste pasienter og om tjenesten er likeverdig tilgjengelig
- Det fremgår ikke om tjenesten har utarbeidet henvisningskriterier
- Det fremgår ikke om tjenesten har etablert et kvalitetssystem

Det forutsettes at vurderinger og anbefalinger følges opp.

Direktoratet minner om at det i tråd med regelverk for etablering og drift av nasjonale tjenester er varslet at det skal gjennomføres en mer helhetlig gjennomgang av nasjonale tjenester i 2017. Tjenestens oppfyllelse av krav iht regelverk og dokumentert effekt av tjenesten vil være sentralt for denne gjennomgangen.

Konklusjon: Anbefales videreført

